

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. II. Quinam inter Sacramenta ordo reperiatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

dum fabricavit, & in septimo quievit: Genes. 1. Septem diebus precepit azyma comedi: Exodi 12. Septem agnos anniculos precepit immolari: Leviticus 13. Septem lucernas precepit poni super candelabrum in Sanctuario: Numer. 8. Solemnitatem Tabernaculorum precepit celebrari septem diebus: Deuteronom. 16. Septem instituit tubas fabulat: Josue 6. In septem capillis locavit Sanson fortitudinem: Judicum 16. Septem vicibus precepit Helisus Naaman Syrum lavari in Iordane, & sanatus est à lepra sua: 2 Regum 2. Sapientia excidit columnas septem: Proverb. 9. Septem panibus satiavit Christus quatuor milia hominum: Matth. 15. Septem Demonia eiecit à Maria Magdalena: Marci 16. Septem Spiritus in conspectu throni ejus sunt: Apocal. 1. Septem canababre aurea vidit Joannes: ibidem. Septem scelas in dextra filii hominis, id est Iesu Christi: ibidem. Si ergo (subdividem Author) divina bonitas in effectibus suis, in observantibus, in carentibus, in miraculis, septenarium numerum adeo magnificat, sapientissime certe disposuit, septem sacramenta in Ecclesia sua, ut septem rivulos ex fonte charitatis filij sui pro nobis passim effluentes.

8. Obijciunt in primis Hæretici, numerum illum septenarium Sacramentorum, nusquam exprimi in Scriptura, nullumque ex antiquis Patribus septem enumerare: imò Ambrosium, Dionysium, & Irenæum, duo tantum vel tria recensere sacramenta, nimirum Baptismum, Eucharistiam & Confirmationem, aut Pœnitentiam.

9. Sed ad hæc patet responsio ex supra dictis, ostendimus enim ex Scriptura dari septem ritus, quibus annexa est promissio gratiæ, subindeque septem sacramenta, quamvis hoc nomine non appellentur. Monstravimus etiam Augustinum variis in locis septem novæ legis sacramenta manifestè agnoscere. Ratio autem cur alij SS. Patres non omnia illa simul enumerent, est quia non nisi ex occasione de his aut illis disputant. Exempli gratiâ D. Ambrosius in libro de sacramentis, de tribus solum agit, Baptismo, Confirmatione, & Eucharistia: quia (ut ipse proponit initio ejusdem operis) instituit solum de illis tractare, quæ Cathæcumenis simul cum Baptismo dabantur. Similiter Dionysius in libro de Eccles. hierarchia differit tantum de illis, quæ Hierarchæ, id est Episcopi, solemniter administrare solebant: nimirum de Baptismo, Eucharistia, Consecratione olei, & Ordinatione Clericorum. Et Irenæus lib. 1. cap. 9. ex occasione errorum Marci cujusdam circa Eucharistiam, de illa tractat. Tum de Baptismo cap. 18. ejusdem libri, refutans deliria circa illum hæreticorum illius temporis. Tum de Pœnitentia lib. 4. & sic de aliis, occasione aliorum errorum. Alij verò Patres ex septem novæ legis sacramentis, ea tantum interdum exprimunt, & inculcant, quæ ratione absolutæ necessitatis vel dignitatis præstant, sicut Eucharistiam & Baptismum, sine præjudicio tamen aliorum, ut in singulis ex professo patebit.

10. Obijciunt secundò: Sacramenta fluxerunt ex latere Christi, sub figura sanguinis, & aquæ: Sed sanguis & aqua significant Baptismum & Eucharistiam, ut exponunt Chrysostomus, Cyrillus, Damascenus, & alij: Ergo sunt tantum duo sacramenta novæ legis, scilicet Baptismus & Eucharistia.

11. Respondeo quod quamvis sanguis & aqua spiritualiter significant Baptismum & Eucharistiam, sub illis tamen, utpote communioribus, cætera comprehenduntur, quatenus Baptismus est prin-

cipium vitæ Christianæ, Eucharistia verò finalis consummatio omnium sacramentorum.

Ad complementum hujus questionis, additionem aliorum argumentorum, advertendum est, non esse definitum à Florentino & Tridientino, nec à Theologis assertum, quod tantum septem sacramenta speciei infimæ, sed tantum tota, licet ex his quedam sint quæ præ species subalternas aut partiales continent. Ordo verbi gratiâ continet Episcopatum, Presbiterium, Diaconatum, & Subdiaconatum, & nobiles Ordines. Eucharistia duas species panis, videlicet cibum & potum sacramentaliter speciebus panis & vini, quæ duz species panis unum totale sacramentum per modum perfecti convivij constituunt; sicut & omnes Ordines unum totalem component, tendentem ad consummationem perfecti ministerii, quod quilibet per varios gradus ad Episcopatum culmen cendit.

ARTICULVS II.

Quinam inter sacramenta ordo reperitur?

PRO resolutione hujus difficultatis advertendum est, quod triplex inter sacramenta ordo spectari potest. Primus est ordo naturæ, regenerationis, quando scilicet unum naturale ordo aliquo modo prærequiritur, aut præsupponitur aliud. Secundus est ordo perfectionis, quando unum est nobilius alio. Tertius est ordo iustificationis, quando unum est magis necessarium quam aliud. Hoc supposito.

Dico primò: quantum ad ordinem naturæ generationis, sacramenta convenienter sic ordinari: Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo, & Matrimonium. Ita in Concilio Florentino & Tridientino supra citatis definitur, & in Catechismo Romano Jusse Plj V. edito, his verbis declaratur: Primus numeratur Baptismus, veluti ceterorum omnium quo Christo renascimur. Deinde Confirmatio, cuius virtute fit, ut divina gratia augmentetur & roboretur. Tum Eucharistia, quæ tantummodo vere celesti spiritus noster alitur & sustinetur. Acquitur quarto loco Pœnitentia, cuius operis amissa resistitur, postquam peccata carnis excipiuntur. Postea vero Extrema Unctio, quæ ceterorum reliquie tolluntur, & animi vires revivuntur. Sequitur Ordo, quo publica Sacramentorum ministeria perpetuò in Ecclesia exercenda, sicut in omnes functiones exequenda potestas traditur, Matrimonium, ut ex maris & femina legitima & legalis conjunctione, filij ad Dei cultum, & humani generis consecrationem, procreentur, ac religio conserventur.

Ratio etiam suffragatur, nam ut dicitur D. Thomas hic art. 2. Sicut unitas ordine naturæ generationis, prior est quàm multitudo, & privati homines sunt priores communitate, quæ quæ componitur ex privatis hominibus, licet multitudo ex unitatibus: ita sacramenta quæ pertinent ad perfectionem unius personæ, sunt priora illis quæ pertinent ad perfectionem multitudinis: Sed Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia & Extrema Unctio ordinantur per se primò ad propriam & privatam unius personæ perfectionem; Baptismus, ut generatio; Confirmatio, ut corroboratio; Eucharistia, ut nutritio; Pœnitentia, ut curatio; Extrema Unctio, ut per-

fectio curationis : Ordo verò & Matrimonium spectant ad communitatem : Ergo ordine naturæ, seu generationis, Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, & Extrema Unctio, sunt priora Ordine, & Matrimonio. Rursus cum ea quæ conveniunt rei per se, sint priora iis quæ conveniunt illi per accidens. Baptismus, Confirmatio, & Eucharistia, quæ per se ordinantur ad perfectionem vitæ spiritualis, sunt priora Pœnitentia & Extrema Unctione, quæ per accidens, ratione peccati & morbi, ad vitam spirituales ordinantur. Et inter hæc Pœnitentia, cum sanationem inchoet, est prior Extrema Unctione, quæ illam consummat, & reliquias ægitudinis tollit. Denique inter sacramenta quæ spectant ad perfectionem multitudinis, prius ponitur Ordo, quàm Matrimonium, eò quod ille ordinetur ad propagationem spirituales, istud ad carnalem. Velut ait D. Thomas, eò quod plus habeat spiritualitatis, quàm Matrimonium.

16. Dico secundo : ordine perfectionis Eucharistiam primum locum tenere inter omnia sacramenta. Ita D. Thomas art. 3.

Pater hæc conclusio, sacramentum enim Eucharistia est omnium nobilissimum & præstantissimum, tum quia consistit in esse permanenti, & non in fluxu vel usu, ut reliqua : tum etiam quia in illo Christus continetur substantialiter, in aliis verò aliqua tantum virtus instrumentalis illius. Addit S. Doctor, Eucharistiam esse veluti finem cæterorum sacramentorum : Ordo enim ad eius consecrationem refertur, Baptismus ad eius receptionem, atque etiam Confirmatio, quatenus magnâ fide opus est ad dignè recipiendam & profitendum Eucharistia mysterium : Pœnitentia verò ad eandem refertur, ut præparatio necessaria ex occasione peccati ; Extrema Unctio, ut utilis ad dignius communicandum, sublati peccati reliquiis, etiam venialibus : Matrimonium denique, ratione significationis, quatenus significat conjunctionem Christi cum Ecclesia, quam Eucharistia perficit, & quia moderando concupiscentiam carnalem, aliquo modo disponit ad communionem. Hinc Dionysius cap. 3. Ecclesiastica Hierarchia, Eucharistiam vocat *πρότερον τῶν ἁγίων*, *sacramentum sacramentorum*, & unionem Dei nobilicam per hoc sacramentum affirmat esse *καταρχήν*, id est *ad summam verticem propositam*. Idem Doctor mellissus serm. in Cœna Domini, divini huius sacramenti dulcedine illectus, ejusque magnitudinem & præstantiam describens, sic exclamat : *Potesne asimare quale vel quantum sit*

A hoc Sanctum Sanctorum, Sacramentum Sacramentorum, Amor amorum, Dulcedo omnium dulcedinum. De quo plura, cum de hoc mirabili sacramento dicemus.

Dices, Matrimonium ordinatur ad bonum commune, Eucharistia verò ad bonum proprium sumentis : Ergo cum bonum commune præstet simpliciter bono particulari, matrimonium erit perfectius Eucharistia.

B Respondeo quod licet Eucharistia ad bonum proprium sumentis ordinetur, & matrimonium ad bonum communis, tamen quia bonum istud est corporale, illud verò spirituale, Eucharistia sacramentum perfectius & excellentius est sacramento matrimonij.

Instabis, Ordo respicit bonum commune spirituale. Ergo saltem Ordo erit perfectior Eucharistia.

C Sed nego Consequentiam, quamvis enim Ordo respiciat bonum spirituale commune, Eucharistia verò bonum spirituale sumentis, illa tamen continet tam bonum particulare, quàm commune, cum contineat ipsummet Christum, in quo est omnis bonitatis spiritualis plenitudo.

Dico tertio : Baptismus esse priorem, ordine necessitatis, cum Pœnitentiam, deinde Ordinem, & Matrimonium : Eucharistiam verò, Confirmationem, & Extremam Unctionem, non esse simpliciter, sed tantum secundum quid necessaria. Ita D. Thomas art. 4.

Pater hæc conclusio, quantum ad singulas partes : Baptismus enim, cum sit omnium sacramentorum janua, est necessarius necessitate medij, respectu omnium & singulorum. Deinde Pœnitentia, respectu plurimorum, nempe omnium qui post Baptismum inciderant in peccatum mortale. Ordo verò & Matrimonium, licet non sint necessaria respectu singulorum, bene tamen respectu communis, ad ministrandum sacramenta, & ad convenientem propagationem Ecclesie ; Eucharistia autem, Confirmatio, & Extrema Unctio, licet sint valde utilia fidelibus, non sunt tamen simpliciter necessaria ad salutem. Unde cum dicitur Joan. 6. *Nisi manducaveritis carnem Filij hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis*, hoc est intelligendum de spirituali manducatione, & non de sola sacramentali, ut S. Thomas, post D. Augustinum, hic art. 4. ad 2. interpretatur.

Agunt hic aliqui de sacramentalibus, sed de his commodius in Tractatu de Pœnitentia dicemus, cum agemus de remissione peccatorum venialium per sacramentalia.

